

**KÁRTÉRÍTÉSI RENDSZER ROMÁNIÁBAN A
VADÁLLATOK TÁMADÁSAI ÁLTAL OKOZOTT EMBERI
SÉRÜLÉSEK, HALÁLESETEK VAGY ANYAGI KÁROK
ESETÉN**

TARTALOMJEGYZÉK

Törvénykezés	4
1. SZEMÉLYI SÉRÜLÉS ESETÉN	4
2. HALÁL ESETÉN	5
3. Anyagi károk esetében (haszonállatok, takarmány esetén)	5
A medvetámadás okozta sérülések és az állandó stresszhelyzet hatásai	6
A medvetámadások által okozott társadalmi károk	8
1. pásztorkutyák - Turizmus	8
2. A pásztor szakma eltűnése – megítéltségének a romlása	8
3. A biodiverzitás veszélyeztetése	8
4. Az állattartás mértékének visszaesése	9
5. Az egészséges táplálkozás és a rövid élelmiszerlánc	9
A kártérítési rendszer hiányosságai és az alkalmazásában felmerülő problémák	9
Az emberi sérülések esetében	9
Az anyagi károk esetében	10
következtetés és Javaslatok	11
Javaslataink a törvények hatékonyságának javítása érdekében	11

A romániai medvepopuláció a megyei környezetvédelmi ügynökségek becslései szerint folyamatosan növekszik. 2023-ban az országban több mint 7000 medvét regisztráltak, ebből Hargita megyében több mint 2000.

Sajnos a növekvő medvepopuláció egyre több kárt és emberi sérülést okoz. 2022-ben Hargita megyében 15 olyan eset volt, amikor a medvetámadás áldozatai kórházba kerültek.

Ez elengedhetetlenné teszi egy hatékony kártérítési rendszer kidolgozását. Fontos, hogy a kártérítés mértékét úgy határozzák meg, hogy figyelembe veszik, hogy emberi életek vannak veszélyben, és hogy a kifizetések a lehető leghamarabb megtörténjenek a kártérítési igény benyújtását követően.

TÖRVÉNYKEZÉS

A Romániában a vadon élő állatok által okozott személyi sérülések vagy halálesetekért járó kártérítést a vadászatról szóló 407/2006. törvény és a 2023/3. számú kormányrendelet szabályozza. A romániai törvénykezés annak függvényében, hogy milyen vadállat okozta a károkat két felelős entitást határoz meg. A védett állatfajok, többek között a medvék által okozott károk esetében a Környezetvédelmi Erdészeti- és Vízügyi minisztérium kell vállalja a felelősséget.

A törvény szerint a kórházi elbocsátó levél kiállítása után az érintettek 30 napon belül nyújthatnak be kártérítési igényt a helyi önkormányzathoz.

A vadon élő állatok által okozott személyi sérülés vagy halál esetén járó kártérítés összegét a 407/2006. számú törvény, valamint az azt követően módosított és kiegészített törvény rendelkezései szerint egy erre a célra létrehozott bizottság határozza meg. A kártérítés megállapításakor a következő szempontokat kell figyelembe venni:

1. SZEMÉLYI SÉRÜLÉS ESETÉN

- A sérült miatt a munkakiesés időszakban elveszített nettó jövedelem;
- Abban az esetben, ha a sérült nem volt munkaviszonyban a baleset idején, akkor a bruttó minimálbér, amely biztosítva van az országban;

- A baleset következtében felmerült költségek: a nagyvad támadása során megsérült személy kórházi kezelésének költsége, a gyógyuláshoz szükséges kezelés, amelyet orvos ír elő, okirattal igazolva, ha az nem fedezi a társadalombiztosítási alap, a hatályos jogszabályoknak megfelelően;
- A nem vagyoni jellegű károk a kiesett napok arányában a fizetési illetményhez igazodnak. Ha a sértett a támadás időpontjában nem volt munkaviszonyban, akkor az országban garantált bruttó minimálbérnek megfelelő arányos összeget ítélnék meg;

2. HALÁL ESETÉN

- A temetési költségek, az Állami Társadalombiztosítási Költségvetésről szóló törvény által évente megállapított összeg alapján, amely az esemény idején érvényes;
- A holttest szállítását, beleértve a balzsamozást, okirattal igazolva, a halál helyétől a temetkezési helyig;
- Az áldozat családjának támogatása, a nyugdíjkorhatárig az egy fizetésben garantált bruttó nemzeti minimálbérnek összegével.

3. ANYAGI KÁROK ESETÉBEN (HASZONÁLLATOK, TAKARMÁNY ESETÉN)

A 3/2023-as Kormányrendelet alapján 2022-re vonatkozóan az alábbi rendelkezések lettek elfogadva:

- A mezőgazdasági terményekben, az erdészetben, a háziállatokban és a gépjárművekben okozott károk felmérését és értékelését, a polgári jogi felelősség és a kártérítés megállapítását az e célra létrehozott értékelő bizottság végzi, amelynek a következők képviselőiből kell állnia:
  - (a) annak a közigazgatási egységnek a tagja, amelynek területén a kár bekövetkezett;
  - (b) a megyei mezőgazdasági igazgatóság, a mezőgazdasági terményekben, az erdészetben és a háziállatokban bekövetkezett károk esetében, illetve a közútkezelő, a gépjárművekben bekövetkezett károk esetében;

c) a vadászatért felelős központi hatóság területi szervezete, ha a kár a vadrezervátumokban és az azok rendszerében szereplő falu területein keletkezett. Ha a kár a vadrezervátumokban nem szereplő védett természeti területeken vagy olyan területeken keletkezett, ahol a vadászat tilos, akkor a környezetvédelmi központi hatóságok területi szervezete;

- A kárt csak a kár tulajdonosának vagy törvényes vagy szerződéses képviselőjének írásbeli kérelme alapján lehet megállapítani és értékelni, amelyet ahhoz a közigazgatási területileg illetékes egységhez kell benyújtani és nyilvántartásba venni, amelynek területén a kár bekövetkezett. A törvény által meghatározott szabványosított formanyomtatványt az a közigazgatási területi egység bocsátja a kérelmező rendelkezésére, amelynek területén a kár bekövetkezett.
- Az előírt kérelmet a formanyomtatványnak megfelelően kell benyújtani és a kár bekövetkezésének napjától számított legfeljebb 48 órán belül kell kitölteni és benyújtani a közigazgatási területi egységhez.
- A bizottság összehívása a polgármester által a kérelem nyilvántartásba vételétől számított 24 órán meg kell, történjen. Az idézést csak azt követően adja ki, hogy ellenőrizte és megállapította, hogy a kérelmező a kérelem tárgyát képező mezőgazdasági termény, erdészeti növény és háziállat tulajdonosa, illetve törvényes vagy szerződéses képviselője.
- Ha közúti balesetet okoz egy vadállat, akkor a felelősséget a következőképpen állapítják meg:
  - Ha nincs kihelyezve „figyelem, állatok” jelzőtábla, akkor az út kezelője felel;
  - Ha van kihelyezve ilyen jelzőtábla, akkor a járművezető felel.

A MEDVETÁMADÁS OKOZTA SÉRÜLÉSEK ÉS AZ ÁLLANDÓ STRESSZHELYZET HATÁSAI

A medvetámadások által okozott testi és pszichológiai sérülések jelentős hatással lehetnek az áldozatok életminőségére.

A medvetámadás után az áldozatok poszttraumás stresszben is szenvedhetnek.

A poszttraumás stressz-szindróma (PTSD) egy súlyos mentális egészségi állapot, amely traumatikus esemény után alakulhat ki.

A PTSD mind fizikai, mind mentális következményekkel járhat.

Előfordulhatnak a következő fizikai következmények:

- Tartós szorongás és stressz
- Alvászavarok
- Emésztőrendszeri problémák
- Fájdalom
- Izomfeszültség
- Gyengeség
- Fáradtság
- Szívdobogásszám és vérnyomás növekedése

Előfordulhatnak a következő mentális következmények:

- Visszaemlékezések (a traumatikus esemény újraélvezése)
- Rémálmok
- A traumatikus esemény gondolatainak és emlékeinek elkerülése
- Hipervigilanciás állapot (túlzott figyelmet fordít a potenciális fenyegetésekre)
- Biztonságérzet elvesztése
- Nehézségek az érzelmek szabályozásában
- Koncentrációs nehézségek
- Nehézségek a kapcsolatok kialakításában és fenntartásában
- Szorongás és depresszió

A MEDVETÁMADÁSOK ÁLTAL OKOZOTT TÁRSADALMI KÁROK

A medvetámadásokat nem csak személyek egyéni problémái, hiszen a medvék okozta károknak az egész társadalmunkra kiterjedő hatásai vannak, amelyeket társadalmi problémaként kell kezelni, ezeknek hatása van úgy a turizmusra, mint a gazdaságra, de a hagyományok megőrzésére és a környezetvédelemre is.

1. PÁSZTORKUTYÁK - TURIZMUS

Hargita megyében a pásztorok egyik megoldása a medvetámadások ellen, hogy kutyákat tartanak. Ellenben nem emberséges megoldás, hogyha őket megkötözik, viszont a hegyekben nincs lehetőség arra, hogy másként tartsák őket kordában. Ez sajnos negatív hatással van a turizmusra és a természetjárásra is, hiszen a kutyák több esetben a túrázókat is megtámadják. Több területen is azért csökkent a turisták és természetjárók aránya, mert a pászorkutyák jelenléte miatt veszélyben érzik magukat.

Továbbá ezek a kutyák a többi erdei állatra is veszélyt jelentenek, gyakran elkapják a nyulakat, őzeket és egyéb erdei kisállatokat is.

2. A PÁSZTOR SZAKMA ELTŰNÉSE – MEGÍTÉLTSGÉNEK A ROMLÁSA

A medvehelyzet általános veszélyei miatt egyre kevesebben vállalnak hasonló munkákat, több gazda is azért hagy fel az állattartással, mert nem kap személyzetet, aki vállalná az állatok legeltetését.

Mivel a legelőkön állandó a medvetámadások veszélye, így csak olyan személyek jelentkeznek pásztornak, akik más munkahelyet nem találnak. Ez a pásztor szakma megítéltségét nagyon rontotta és számos egyéb negatív következményt is von maga után.

3. A BIODIVERZITÁS VESZÉLYEZTETÉSE

A fokozott veszélyhelyzet csökkenti a hagyományos legeltetések és földmégmunkálás népszerűségét, ami hosszútávon a biodiverzitást veszélyezteti. Hiszen Hargita megye területén jelenleg nagyon sok olyan hegyvidéki terület van, amelyet a helyi gazdák hagyományos módon tartanak rendben, ami hatással van a környezet élővilágára.

4. AZ ÁLLATTARTÁS MÉRTÉKÉNEK VISSZAESÉSE

Mivel Romániában a kártérítés hosszú és bürokratikus folyamat, ami több napos utánajárást igényel a gazdától, így sokszor döntenek úgy a gazdák, hogy eltitkolják a károkat, és ha ez többször előfordul, akkor lemondanak az állattartásról.

Alapvetően veszélyes feladat az állatok védelmének a biztosítása, de ha az áldozatul esett haszonállatokért nem kapnak kártérítést, akkor az okozott károk tovább rontják az állattartó gazdák helyzetét.

Továbbá az is ellehetetleníti az állattartás fennmaradását, hogy a gazdák nem találnak munkaerőt, akik segítenének nekik az állatok legeltetését illetően.

5. AZ EGÉSZÉSES TÁPLÁLKOZÁS ÉS A RÖVID ÉLELMISZERLÁNC

A fentiekben megfogalmazottak hatással van a lakosság egészséges táplálkozására és a környezetvédelemre is, hiszen a helyi termékek vegyszermentesen és hagyományosan készülnek és gyakran a termelőtől egyből a fogyasztóhoz kerül, így a környezetvédelem tekintetében ez a legoptimálisabb élelmiszer forrás a lakosság számára.

A KÁRTÉRÍTÉSI RENDSZER HIÁNYOSSÁGAI ÉS AZ ALKALMAZÁSÁBAN FELMERÜLŐ PROBLÉMÁK

AZ EMBERI SÉRÜLÉSEK ESETÉBEN

Romániában az emberi áldozatok esetében jutatott kártérítés mértéke minimális. Az áldozatok nem kapják meg a megfelelő értékű kártérítést, amely kárpótolja őket az okozott sérülések minden következményéért.

Például 2023-ban egy medvetámadás következtében két személy kórházba került. Mindketten a sebészeti osztályra kerültek. A diagnózisuk heves fájdalom, vérzés és több nyílt seb is volt mindkettőjük testén. Tíz napon át voltak kórházban, viszont a teljes felépülésük sokkal több időt vett igénybe.

Ezek ellenértékéként a Hargita Környezetvédelmi Ügynökség 1890 lej (380 euró) kártérítést ítélt meg az egyik személynek, a másikkal pedig 1702 lejt (342 euró).

Figyelembe véve, hogy ez az összeg nem csak a jövedelem kiesést, hanem a teljes felépüléshez szükséges költségeket (pl. gyógytorna, orvosi konzultációk stb.), valamint a morális károk kompenzálását is kellene, fedezze, így ez a kártérítési érték nagyon alacsony. A morális és pszichológiai károknak nincs törvény által meghatározott, pénzösszegben kifejezhető értéke, így a kártérítés összege ezt nem is tartalmazza. A morális kárért igényelhető kártérítési érték össze van vonva a jövedelem kieséssel és ezért összesen hagyják jóvá az országos minimálbér alapján kiszámított összeget.

Viszont a pszichológiai sérüléseknek, morális károknak önálló értékbe kell legyen, amely jóval meghaladja a jövedelem kiesést, hiszen tartós életminőség csökkenést okoz.

AZ ANYAGI KÁROK ESETÉBEN

Az anyagi károkra vonatkozó kártérítési rendszer esetében a legfőbb probléma, hogy a kártérítések összértékének már előre meghatározott keretösszege van, amelyet ha meghaladnak a kártérítési igények, akkor előfordulhat, hogy nagyon hosszú a várakozási idő (több hónap, akár év).

Egy másik felmerülő probléma a közlekedési balesetek után igényelhető kártérítésekre vonatkozik, mivel itt jelenleg két lehetőség áll fent:

- Ha nincs kihelyezve „figyelem, állatok” jelzőtábla, akkor az út kezelőjéé a felelősség a károk megtérítésére.
- Ha van kihelyezve ilyen jelzőtábla, akkor a járművezető felelőssége a károk megtérítése.

A gyakorlatban a tábla megléte sem garancia arra, hogy elkerülhető a baleset egy vadállattal, tehát ez esetben is a Környezetvédelmi Minisztérium kell vállalja a felelősséget. Hiszen egy jelzőtábla hatására a vezetők lassabban és körültekintőbben vezetnek, ám a váratlanul és gyorsan az autó elé szaladó állattal elkerülhetetlen ebben az esetben is az ütközés, amelyért sem az útkezelő, sem az autóvezető nem felelős.

KÖVETKEZTETÉS ÉS JAVASLATOK

Romániában a medvetámadások áldozatainak kártérítési rendszere összetett és széttagolt. A kártérítés összege az azt nyújtó intézménytől függően változik, de általában nem elegendő a kár teljes költségének fedezésére, beleértve az erkölcsi és pszichológiai károkat is.

Hargita megyében a medvetámadások komoly problémát jelentenek a pásztorok és mezőgazdasági munkások számára, akik gyakran az átlagos életszínvonal alatt élnek. Ezek az emberek nélkülözhetetlenek a helyi gazdaság számára, de őket is veszélyezteti a medvék által okozott súlyos sérülés vagy halál.

A jelenlegi kártérítési rendszer nem megfelelő ezen emberek védelmére. Ha nem kapnak méltányos kártérítést a veszteségeikért, arra kényszerülhetnek, hogy feladják hagyományos életmódjukat, ami negatív hatással lenne a biológiai sokféleségre.

Emellett a pásztoroknak és állattenyésztőknek folyamatos pénzügyi támogatásra van szükségük saját és állataik védelmének biztosítása érdekében.

JAVASLATAINK A TÖRVÉNYEK HATÉKONYSÁGÁNAK JAVÍTÁSA ÉRDEKÉBEN

1. Szükség lenne egy mobil intervenciócsoport létrehozására, amely medvetámadások esetén beavatkozna;
2. Továbbá biztosítani kell, hogy az állattartóknak lehetőségük legyen megelőző lövések leadására;
3. A medvetámadások megelőzése teljes mértékben az állam felelőssége kellene legyen;
4. Az állattartó gazdáknak szükséges egy állandó pénzügyi támogatás, amely az állatok biztonságának javítására fordítható;
5. A személyi sérülések, halál esetén az Európai Unió által szükség van egy minimális összeg meghatározására, amely alatt a tagállamok nem ítélnék meg kártérítéseket, és amely figyelembe veszi a medvetámadások által okozott mentális és pszichológiai károkat is;
6. A kárfelmérés és a kifizetés felgyorsítása;
7. Abban az esetben, ha egy adott évben a Környezetvédelmi Minisztériumhoz benyújtott kártérítések összege meghaladja az adott évre meghatározott költségvetés értékét, akkor

Környezetvédelmi Minisztérium biztosítsa a költségvetés gyors kiegészítését, hogy az áldozatok megkaphassák a lehető legrövidebb idő alatt a meghatározott kártérítés teljes összegét;

8. Azon vadállatokat érintő közúti balesetek esetében, amelyben nem igazolható a közlekedési kihágás a felelősség átvállalása a Környezetvédelmi Minisztérium által.